

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Ольга АЛБУЛ, Алла КРАВЧУК,
Зоряна ГІЛЕЦЬКА, Лідія ХОДА, Наталія ХОРОЗ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ
МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ**

*для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
спеціальності В11 Філологія
спеціалізації*

*В11.032 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська;
В11.035 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша сербська;
В11.036 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша словацька;
В11.037 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – хорватська;
В11.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська;
В11.039 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша словенська*

**Пам'яті дорогої
Людмили Едуардівни Петрухіної**

**Львів
2025**

УДК [80(=16):001.891-047.875](072)

Методичні рекомендації до написання та оформлення магістерських робіт для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки спеціальності В11 Філологія спеціалізацій В11.032 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська; В11.035 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша сербська; В11.036 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша словацька; В11.037 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – хорватська; В11.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська; В11.039 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша словенська. Львів, 2025. 48 с.

Укладачі:

Албул О.А. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Кравчук А.М. – кандидат філологічних наук, професор кафедри польської філології

Гілецька З.І. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Хода Л.Д. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Хороз Н.С. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Рецензенти:

Пахомова С.М. – доктор філологічних наук, професор Інституту україністики філософського факультету Пряшівського університету в Пряшеві (Словацька Республіка)

Лобур Н.В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького Львівського національного університету імені Івана Франка

Розглянуто та схвалено до друку на засіданні кафедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького (протокол № 7 від 21.03.2025 року)

Розглянуто та схвалено до друку на засіданні вченої ради філологічного факультету (протокол № 16 від 26.03.2025 року)

Важливою формою контролю знань та вмінь студентів є захист магістерських робіт. Для успішного виконання робіт і досягнення позитивного результату на захисті важливе значення має не лише зміст магістерських праць, а й їхня структура та технічне оформлення (цитування, покликання тощо). Пропоновані методичні рекомендації допоможуть студентам у написанні та оформленні магістерських робіт.

ЗМІСТ

1. Загальні положення	5
1.1. Загальні вимоги до магістерських робіт	7
1.2. Контроль за виконанням робіт.....	7
1.3. Дотримання академічної доброчесности.....	8
1.4. Етапи написання магістерської роботи	8
1.5. Критерії оцінювання магістерської роботи	9
2. Структура й зміст магістерської роботи.....	14
2.1. Титульний аркуш магістерської роботи.....	14
2.2. Зміст	14
2.3. Перелік умовних позначень	14
2.4. Вступ.....	15
2.5. Основна частина	18
2.6. Висновки	19
2.7. Список використаної літератури	20
2.8. Список використаних джерел	20
2.9. Резюме	20
2.10. Додатки.....	20
3. Правила технічного оформлення магістерської роботи.....	22
3.1. Загальні вимоги	22
3.2. Нумерація	24
3.2.1. Нумерація сторінок	24
3.2.2. Нумерація структурних частин.....	24
3.3. Правила цитування використаних джерел та покликань на них	25
3.3.1. Загальні вимоги до цитування	25
3.3.2. Оформлення покликань у тексті магістерської роботи.....	26
3.4. Правила написання іноземних власних назв	28

3.5. Оформлення <i>Списку використаної літератури</i> та <i>Списку використаних джерел</i>	28
3.5.1. Бібліографічний опис використаної літератури	30
3.5.1.1. Монографії, підручники	30
3.5.1.2. Словники, енциклопедії, антології, довідники	31
3.5.1.3. Наукові статті, частини праць	31
3.5.1.4. Автореферати дисертацій.....	33
3.5.1.5. Художня література	34
3.5.1.6. Матеріали конференцій.....	34
3.5.1.7. Публікація на веб-сайті	35
3.5.1.8. Матеріали з Інтернету	35
Додатки	37
<i>Додаток 1.</i> Титульний аркуш магістерської роботи “Екзистенційно-антропологічна проблематика новел Леопольда Лаголи”	37
<i>Додаток 2.</i> Аркуш із авторським підтвердженням самостійності роботи	38
<i>Додаток 3.</i> Зміст магістерської роботи “Екзистенційно-антропологічна проблематика новел Леопольда Лаголи”	39
<i>Додаток 4.</i> Вступ до магістерської роботи “Екзистенційно-антропологічна проблематика новел Леопольда Лаголи”	41
<i>Додаток 5.</i> Резюме.....	46
<i>Додаток 6.</i> Завдання на кваліфікаційну роботу студенту. Календарний план..	47

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Магістерська робота, що її виконують студенти спеціальності “Філологія” спеціалізацій В11.032 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська, В11.035 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша сербська, В11.036 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша словацька, В11.037 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – хорватська, В11.038 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська, В11.039 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша словенська є науковим дослідженням певної – вужче чи ширше окресленої – філологічної проблеми. Така праця складається з теоретичної і практичної (практичних) частин, у яких студент, урахувавши попередній доробок учених в обраній галузі слов’янського мовознавства або літературознавства (чи суміжних з ними дисциплін), подає власну концепцію вирішення наукової проблеми. Це самостійне студентське дослідження, теоретичний і практичний матеріал якого викладено чітко, конкретно, логічно, аргументовано, без надмірного цитування, з висловленням власних оцінок і думок автора.

Перелік тем магістерських робіт пропонує науковий керівник. З цього переліку студенти самостійно обирають теми, які відповідають їхнім науковим зацікавленням. Якщо студент бажає, то може сам запропонувати тему з-поза поданого переліку, при цьому він повинен аргументувати своє рішення й узгодити з науковим керівником актуальність, предмет, об’єкт, мету й завдання дослідження. Тема магістерської роботи повинна відповідати спеціальності та спеціалізації.

Теми магістерських робіт можуть виходити поза межі «чистого» мовознавства й літературознавства і мати інтердисциплінарний характер. Можливі також теми, що передбачають використання матеріалу не лише однієї слов’янської мови чи літератури, яку студент вивчає, а й інших мов і літератур, передусім української. Це можуть бути або комплексні зіставні дослідження, або праці на матеріалі однієї слов’янської мови чи літератури, яку студент вивчає, але з залученням до аналізу фактів, явищ чи мовних одиниць з інших мов та літератур.

Теми магістерських робіт студентів затверджують на засіданні кафедри, а також на засіданні вченої ради філологічного факультету на початку першого навчального року студентів для здобуття ступеня вищої освіти магістра. Тематика робіт зафіксована в протоколах кафедри, оновлюється кожного навчального року.

Захищені магістерські роботи оприлюднюються на сайті філологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, на сторінці освітньої програми у рубриці «Репозитарій».

Назва магістерської роботи повинна бути сформульована конкретно і стисло (у разі потреби, щоб конкретизувати тему, можна додати до назви невеликий підзаголовок).

1.1. Загальні вимоги до магістерських робіт

Атестація випускників спеціальності В11 Філологія освітніх програм катедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Магістерська робота є самостійним науковим дослідженням, у якому обов'язково враховано давніші і найновіші бібліографічні джерела з обраної проблематики (кількість позицій наукової літератури – понад 60), скрупульозно опрацьовано, систематизовано й узагальнено значний за обсягом фактичний матеріал, застосовано нові методи наукових досліджень. Магістерська робота повинна бути написана на високому теоретичному рівні осмислення наукової проблематики і практичного матеріалу. Її автор має вільно оперувати філологічною та загальнонауковою термінологією, уміти критично аналізувати наукові концепції, аргументувати власні теоретичні ідеї, відстоювати свою наукову думку, добре орієнтуватися в науковому дискурсі із досліджуваної і суміжної проблематики, у разі потреби – коректно дискутувати з авторитетами. Магістерське дослідження повинно вирішувати проблеми, актуальні в українській та зарубіжній науці, й обов'язково має містити наукову новизну. Висновки й результати такого дослідження повинні мати передусім практичне застосування, але водночас можуть вносити вклад і в теоретичну розробку обраної проблеми.

Структура магістерської роботи повинна бути чіткою і містити: титульний аркуш, аркуш із авторським підтвердженням самостійності роботи, *Зміст*, *Перелік умовних скорочень* (у разі потреби), *Вступ*, основну частину, *Висновки*, *Список використаної літератури*, *Список використаних джерел*, *Резюме*, *Додатки* (в разі потреби). Основну частину роботи треба поділити на *Розділи*, а ті – на підрозділи (у разі потреби – особливо в мовознавчих роботах – у підрозділах варто виділяти пункти, а в пунктах – підпункти). У магістерських роботах має бути лише один теоретичний розділ, практичних розділів може бути два. Робота повинна бути написана **українською мовою**. Цитати з іншомовної наукової літератури треба подавати в перекладі українською мовою (переклад робить сам студент, зазначаючи це в роботі). Цитати з художніх творів можна подавати мовою оригіналу або в перекладі, залежно від концепції курсової або кваліфікаційної роботи. Усі аналізовані мовні одиниці (фонеми, морфеми, лексеми, фразеологізми, граматичні форми, синтаксичні структури) треба подавати відповідною іноземною мовою і записувати *курсивом*.

1.2. Контроль за виконанням робіт

Керівництво магістерськими роботами та **контроль** за процесом написання виконує науковий керівник роботи, призначений катедрою. Графік написання магістерської роботи студент узгоджує із науковим керівником.

Магістерську роботу подають у вигляді спеціально підготовленого рукопису комп'ютерного набору (див. далі розділ 3. *Правила технічного оформлення магістерської роботи*) в палітурці.

Якщо в зазначені терміни студент не подасть роботи на катедру, то за рішенням катедри його можуть не допустити до захисту.

1.3. Дотримання академічної доброчесності

Магістерська робота не повинна містити академічний плагіат, фабрикації та/або фальсифікації. Процедура перевірки магістерських робіт студентів регламентує «Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка» (https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf).

Згідно з цим положенням учасники освітнього процесу та наукової діяльності під час навчання повинні дотримуватися академічної доброчесності – керуватися сукупністю етичних принципів та визначених законом правил.

З метою перевірки магістерських робіт на наявність плагіату Університет забезпечує доступ до платформи з наданням відповідних сервісів. На філологічному факультеті є відповідальні особи, які забезпечують технічну перевірку магістерських робіт на наявність плагіату завдяки антиплагіатним програмам. Організацію перевірки робіт щодо наявності плагіату здійснюють завідувачі кафедр. У разі незгоди з результатами перевірки автор роботи має право на апеляцію. До студентів, які вдалися до списування, використання чужих напрацювань без належного оформлення покликань, що вважається порушенням авторського права та плагіатом, застосовується академічний вид заходів впливу – незарахування роботи.

1.4. Етапи написання магістерської роботи

№	Види роботи	Дата здачі
1	Затвердження тем студентських магістерських робіт на засіданні кафедри, а також на засіданні Вченої ради філологічного факультету, призначення наукових керівників.	Кінець вересня першого року навчання
2	Збір та опрацювання бібліографії. Збір, аналіз і систематизація фактичного матеріалу. Попереднє опрацювання плану роботи, визначення предмета, об'єкта, мети й завдань дослідження.	До 31 жовтня
3	Продовження праці над науковою літературою та	

	фактичним матеріалом. Ознайомлення наукового керівника з проблемними аспектами і попередніми результатами дослідження.	До 30 листопада
4	Представлення результатів дослідження (1 розділ) науковому керівнику. Робота над текстом з урахуванням рекомендацій наукового керівника.	Протягом грудня
5	Представлення результатів дослідження (2 /і 3/ розділи) керівнику. Робота над текстом з урахуванням рекомендацій наукового керівника.	До 31 березня
6	Подання повного варіанта тексту магістерської роботи на розгляд науковому керівникові.	До 31 травня
7	Праця над текстом з урахуванням зауважень наукового керівника. Підготовка остаточного варіанта роботи.	вересень
8	Подання магістерської роботи на катедру.	листопад
9	Перевірка роботи на антиплагіат.	Кінець листопада
10	Захист магістерської (кваліфікаційної) роботи на засіданні Екзаменаційної комісії.	грудень (згідно з розкладом)

1.5. Критерії оцінювання магістерської роботи

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
Актуальність теми, новизна результатів дослідження	макс. 10: <ul style="list-style-type: none"> - «10-9» – студент повною мірою розкрив актуальність дослідження та визначив наукову новизну роботи; - «8-7» – студент добре розкрив актуальність дослідження та визначив наукову новизну роботи; - «6-5» – студент на достатньому рівні розкрив актуальність дослідження та визначив наукову новизну роботи; - «4-3» – студент поверхово розкрив актуальність дослідження та частково визначив наукову новизну роботи; - «2-1» – студент на низькому рівні розкрив актуальність дослідження, відсутні елементи наукової новизни роботи; - «0» – студент не розкрив актуальність дослідження, не визначив наукову новизну роботи.
Якість і кількість опрацьованої наукової літератури	макс. 10: <ul style="list-style-type: none"> - «10-9» – студент повною мірою оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні даних, їх обробки:

	<p>опрацював понад 60 позицій наукової літератури з досліджуваної теми;</p> <ul style="list-style-type: none"> - «8-7» – студент добре оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні даних, їх обробки: опрацював 50-60 позицій наукової літератури з досліджуваної теми; - «6-5» – студент на достатньому рівні оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні даних, їх обробки: опрацював 40-49 позицій наукової літератури з досліджуваної теми; - «4-3» – студент поверхово оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні даних, їх обробки: опрацював 30-39 позицій наукової літератури, частково з досліджуваної теми; - «2-1» – студент на низькому рівні оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні даних, їх обробки: опрацював 20-29 позицій наукової літератури, більшість з яких недотичні до досліджуваної теми; - «0» – студент зібрав 10-19 позицій наукової літератури, які не відповідають досліджуваній проблематиці.
<p>Кількість і якість досліджуваного фактичного матеріалу</p>	<p>макс. 10:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «10-9» – студент зібрав широкий та якісний фактичний матеріал, який детально продемонстрував у роботі; - «8-7» – студент зібрав широкий та якісний фактичний матеріал, який добре продемонстрував у роботі; - «6-5» – студент зібрав достатню кількість фактичного матеріалу, який продемонстрував у роботі з незначними помилками; - «4-3» – студент зібрав невелику кількість фактичного матеріалу, який частково і з помилками продемонстрував у роботі; - «2-1» – студент зібрав недостатню кількість фактичного матеріалу, поверхово продемонстрував у роботі окремі приклади, допустив велику кількість помилок; - «0» – студент не зібрав потрібного фактичного матеріалу для розкриття теми дослідження.
<p>Рівень викладу теоретичних аспектів</p>	<p>макс. 10:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «10-9» – студент виконав роботу на високому науково-теоретичному рівні: матеріал викладено чітко, логічно, аргументовано, грамотно; - «8-7» – студент виконав роботу на доброму науково-теоретичному рівні: матеріал викладено конкретно, логічно, аргументовано, без суттєвих помилок; - «6-5» – студент виконав роботу на достатньому науково-теоретичному рівні: матеріал викладено частково, логічно, з незначними помилками; - «4-3» – студент виконав роботу на допустимому науково-теоретичному рівні: матеріал викладено поверхово із багатьма неточностями; - «2-1» – студент виконав роботу на низькому науково-теоретичному рівні: матеріал викладено нелогічно й

	<p>неаргументовано;</p> <ul style="list-style-type: none"> - «0» – студент виклав теоретичний матеріал неточно, з грубими помилками.
Рівень проведення аналітичного дослідження, доцільність використання методів	<p>макс. 10:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «10-9» – студент чітко обґрунтував вибір методів дослідження; - «8-7» – студент добре обґрунтував вибір методів дослідження; - «6-5» – студент на достатньому рівні обґрунтував вибір деяких методів дослідження; - «4-3» – студент поверхово обґрунтував вибір методів дослідження; - «2-1» – студент на низькому рівні обґрунтував вибір деяких методів дослідження; - «0» – студент не обґрунтував вибір методів дослідження.
Уміння робити самостійні висновки, значення результатів, практичне отриманих	<p>макс. 10 –</p> <ul style="list-style-type: none"> - «10-9» – студент всебічно і глибоко представив у роботі переконливі аргументи, самостійні висновки, повністю розкрив практичне значення отриманих результатів; - «8-7» – студент на доброму рівні представив у роботі переконливі аргументи, самостійні висновки, добре розкрив практичне значення отриманих результатів; - «6-5» – студент на достатньому рівні представив у роботі переконливі аргументи, незначні самостійні висновки, розкрив практичне значення отриманих результатів; - «4-3» – студент поверхово представив у роботі деякі аргументи, самостійні висновки з неточностями, частково розкрив практичне значення отриманих результатів; - «2-1» – студент на низькому рівні представив у роботі деякі аргументи, відсутні самостійні висновки, практичне значення отриманих результатів не розкрито; - «0» – студент не продемонстрував у роботі самостійні висновки та аргументи на постановку досліджуваної проблеми, не розкрив практичне значення отриманих результатів.
Якість оформлення кваліфікаційної роботи, грамотність	<p>макс. 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «5» – студент якісно та грамотно оформив магістерське дослідження; - «4» – студент на доброму рівні оформив магістерське дослідження; - «3» – студент на достатньому рівні оформив магістерське дослідження; - «2» – студент на задовільному рівні оформив магістерське дослідження; - «1» – студент при оформленні магістерського дослідження допустив значну кількість помилок; - «0» – студент неправильно оформив магістерське

<p>Уміння користуватися науковим апаратом (цитування, поклики, оформлення списку використаної літератури)</p>	<p>дослідження. макс. 10:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «10-9» – у роботі правильно визначено та оформлено науковий апарат дослідження: достатня кількість цитувань і покликів, список використаної літератури оформлено з дотриманням усіх вимог; - «8-7» – у роботі добре визначено та оформлено науковий апарат дослідження: достатня кількість цитувань і покликів, список використаної літератури оформлено з незначними неточностями; - «6-5» – у роботі на достатньому рівні визначено та оформлено науковий апарат дослідження: цитування і поклики та список використаної літератури оформлено з помилками; - «4-3» – у роботі поверхово визначено та оформлено науковий апарат дослідження: недостатня кількість цитувань і покликів з помилками, список використаної літератури частково відповідає вимогам; - «2-1» – у роботі на низькому визначено та оформлено науковий апарат дослідження: недостатня кількість цитувань і покликів з грубими помилками, список використаної літератури не відповідає вимогам; - «0» – у роботі не продемонстровано вміння студента користуватися науковим апаратом.
<p>Уміння стисло, послідовно, логічно викласти суть і результати дослідження</p>	<p>макс. 10:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «10-9» – уміння стисло, послідовно, логічно викласти суть і результати дослідження повною мірою продемонстровано в роботі; - «8-7» – уміння стисло, послідовно, логічно викласти суть і результати дослідження добре продемонстровано в роботі; - «6-5» – уміння стисло, послідовно, логічно викласти суть і результати дослідження продемонстровано в роботі на достатньому рівні; - «4-3» – уміння стисло, послідовно, логічно викласти суть і результати дослідження продемонстровано в роботі поверхово; - «2-1» – уміння стисло, послідовно, логічно викласти суть і результати дослідження продемонстровано в роботі на низькому рівні; - «0» – уміння стисло, послідовно, логічно викласти суть і результати дослідження не продемонстровано в роботі.
<p>Аргументовані відповіді на питання, уміння вести наукову дискусію, культура мовлення</p>	<p>макс. 10:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «10-9» – студент грамотно та якісно надав аргументовані відповіді на поставлені запитання, проявив вміння вести наукову дискусію; - «8-7» – студент добре відповів на поставлені запитання, проявив вміння вести наукову дискусію; - «6-5» – студент на достатньому рівні відповів на поставлені запитання, проявив вміння вести наукову дискусію;

	<ul style="list-style-type: none"> - «4-3» – студент надав поверхові відповіді на поставлені запитання, проявив вміння вести наукову дискусію на деякі теми; - «2-1» – студент на низькому рівні відповів на поставлені запитання, не зумів вести наукову дискусію; - «0» – студент не відповів на поставлені запитання, не зумів вести наукову дискусію;
Якість презентації	<p>макс. 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «5» – презентація оформлена грамотно, з дотриманням усіх вимог, зміст роботи повністю розкрито в презентації; - «4» – презентація оформлена на доброму рівні, з дотриманням усіх вимог; зміст роботи добре розкрито в презентації; - «3» – презентація оформлена на достатньому рівні, з незначними неточностями, зміст роботи частково розкрито в презентації; - «2» – презентація оформлена із помилками, деякі вимоги порушено, зміст роботи поверхово розкрито в презентації; - «1» – презентація оформлена із суттєвими помилками, зміст роботи не розкрито в презентації; - «0» – презентація повністю не відповідає поставленим вимогам.
Разом	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
			Екзамен, диференційований залік		Залік
A	Відмінно	90 – 100	Відмінно	5	зараховано
B	Дуже добре	81-89	Добре	4	
C	Добре	71-80			
D	Задовільно	61-70			
E	Достатньо	51-60	Задовільно	3	
FX (F)	Незадовільно	0-50	Незадовільно	2	не зараховано

2. СТРУКТУРА Й ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерська робота повинна містити такі структурні частини:

- титульний аркуш;
- аркуш із авторським підтвердженням самостійності роботи;
- *Зміст*¹;
- *Перелік умовних скорочень* (у разі потреби);
- *Вступ*;
- основну частину (*Розділи*, підрозділи, пункти, підпункти);
- *Висновки*;
- *Список використаної літератури*;
- *Список використаних джерел*;
- *Резюме* (мовою, на матеріалі якої виконано роботу);
- *Додатки* (в разі потреби).

2.1. Титульний аркуш магістерської роботи

Оформлення титульного аркуша магістерської роботи див. у *Додатку 1*.

Наступний аркуш містить текст, який власноручним підписом автора роботи засвідчує самостійність проведеного дослідження (див. *Додаток 2*).

2.2. Зміст

Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування структурних частин і номери їхніх початкових сторінок: *Переліку умовних скорочень*, *Вступу*, *Розділів* основної частини, а також підрозділів, пунктів і підпунктів, *Висновків*, *Списку використаної літератури*, *Списку використаних джерел*, *Резюме*, *Додатків*.

Слів “основна частина”, “підрозділ” “пункт”, “підпункт” ні в *Змісті*, ні в тексті роботи не потрібно писати. Треба зазначати тільки назви розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів та їхні номери.

Оформлення *Змісту* див. у *Додатку 3*.

2.3. Перелік умовних скорочень

Якщо в магістерській роботі є потреба часто вживати певні багатоелементні назви, то варто прийняти їхні скорочені варіанти і в такому

¹ Курсивом з великої літери записано ті структурні частини, які мають однойменні заголовки.

вигляді записувати в тексті. Скорочення разом із розшифруванням потрібно подавати в спеціальній структурній частині – *Переліку умовних скорочень*.

Якщо в роботі доречно прийняти скорочення тільки одного або двох термінів, то їх не варто вводити до *Переліку умовних скорочень*, а доцільно прийняти скорочення в тексті, зазначаючи його в дужках зі словом *далі* після першого згадування терміна, наприклад:

У магістерській роботі досліджуємо фразеологічні одиниці (далі ФО) з анімалістичним компонентом (далі АК).

Якщо в дослідженні є потреба вжити маловідомі скорочення, які не повторюватимуться в тексті більше трьох разів, їх також не варто вводити до *Переліку умовних скорочень*, а доцільно розшифрувати в тексті при першому згадуванні, наприклад:

У роботі використовуємо матеріали корпусу сучасної чеської поезії: Korpus současné poezie (KSP).

2.4. Вступ

У *Вступі* треба мотивувати актуальність пропонованого дослідження, проаналізувавши стан вивчення обраної наукової проблеми, сформулювати мету й завдання роботи, визначити об'єкт, предмет, методи дослідження, описати фактичний матеріал і його джерела, розкрити практичне (в разі потреби – теоретичне) значення роботи, її новизну (якщо наявна), описати структуру.

Вступ магістерської роботи повинен мати всі перелічені структурні частини і не повинен перевищувати 1/10 загального обсягу роботи.

Остаточний варіант *Вступу* доцільно доопрацювати вже після того, коли буде написано основну частину роботи.

Структурні частини *Вступу* варто виділяти жирним шрифтом і подавати в запропонованій далі послідовності.

Актуальність дослідження

Під актуальністю дослідження розуміють його доцільність на сучасному етапі розвитку певної галузі науки і відповідність теперішньому стану вивчення обраної наукової проблеми.

Актуальність дослідження може бути пов'язана з малодослідженістю певної проблеми чи котрогось із її аспектів; відсутністю узагальнювальної або синтетичної праці з обраної проблематики; існуванням певних прогалин у дослідженні якогось об'єкта; застосуванням нових методів дослідження загалом уже вивчених об'єктів, якщо ці методи дадуть нові результати. Актуальність

праць славістичного характеру може також, наприклад, впливати з відсутності зіставного дослідження проблеми на матеріалі певних слов'янських мов.

Для розкриття актуальності дослідження треба зазначати (за допомогою покликань) основні праці, що вже написані на певну тему, дуже коротко вказуючи, що саме в них уже досліджено з обраної для роботи проблематики і виділяючи те, чого ще не вивчено або що досліджено недостатньо. У такий спосіб треба виокремити ті проблемні питання, які ще малодосліджені в певному аспекті (в певних аспектах), саме цим мотивуючи актуальність кваліфікаційної роботи.

Мета й завдання дослідження

Спочатку треба сформулювати мету роботи, а потім завдання, вирішення яких підпорядковане досягненню поставленої мети.

Мета є загальнішою, завдання – конкретнішими.

Мету треба формулювати коротко й точно, чітко зазначаючи головну проблему, яку вирішуватимуть у роботі, уникаючи надто загальних формулювань.

Завдання повинні бути частковими й підпорядкованими меті. Жодне із завдань не може, однак, дублювати формулювання мети – завдання мають конкретніше й глибше розкривати всі аспекти мети. Їх треба визначити дуже чітко і вони повинні відповідати всім проблемним питанням, які студент намагається вирішити в теоретичній і – особливо – практичній частині роботи.

Об'єкт дослідження

Об'єктом дослідження є те, що піддане в роботі аналізу. У працях літературознавчого характеру це переважно творчість письменників, факти історії розвитку літератури (її окремих періодів), у мовознавчих – це певні сегменти мовної системи чи їхня функціональна реалізація (лексика, фразеологія, словотвір тощо).

Предмет дослідження

Предметом дослідження є певна наукова проблема.

Методи дослідження

У *Вступі* кваліфікаційних робіт треба зазначити методи дослідження, які автор застосовує для вирішення поставленого наукового завдання.

Наприклад, можуть бути такі методи дослідження мови: описовий, суть якого полягає в інвентаризації та систематизації мовних одиниць, а мета – в їх точному й повному описі; зіставний метод, мета якого – шляхом зіставлення різних мов виявити їхні спільні й відмінні риси; метод компонентного аналізу, який застосовують для опису значень слів і суть якого полягає в розщепленні значення лексичної одиниці на її елементарні смисли (семи, компоненти). У сучасному мовознавстві часто застосовують також соціолінгвістичні (анке-

тування, інтерв'ювання мовців), психолінгвістичні (психолінгвістичні експерименти), математичні (статистичні характеристики мовних одиниць) методи досліджень.

Методами дослідження літератури можуть бути, наприклад: біографічний – аналіз літературних творів крізь призму біографії автора; порівняльно-історичний, або компаративістський – вивчення окремих літературних творів чи цілісних доробків авторів у площині міжлітературних зв'язків і запозичень; культурно-історичний – дослідження літературних творів з урахуванням культурної канви епохи, в якій вони поставали; соціологічний – вивчення літератури в контексті суспільних процесів і явищ; психологічний – вивчення літературного тексту як віддзеркалення авторської психології; психоаналітичний – розвиток психологічного методу із застосуванням методології психоаналітичних досліджень – трактування літературного тексту як форми сублимації авторського несвідомого; феноменологічний – використання прийомів феноменологічного аналізу – вивчення художніх текстів у стосунку до універсальних структур свідомості; структурний – аналіз літературного твору як складної системи взаємопов'язаних елементів, що виконують чітко окреслені функції стосовно цілого; постструктуралістський – розгляд літературного тексту як елемента дискурсу, вивчення в ньому слідів інших висловлювань і кодів, застосування в літературознавчому аналізі стратегії деконструкції; рецептивний – дослідження процесів і фактів сприйняття літератури.

Матеріал дослідження та його джерела

Матеріалом дослідження є переважно конкретні мовні одиниці або художні тексти. У *Вступі* літературознавчих робіт треба перелічити всі ті тексти, які автор досліджує (з покликаннями на них). У мовознавчих працях необхідно точно зазначити, яку кількість і яких саме мовних одиниць зібрано й опрацьовано для потреб дослідження. Крім того, треба зазначити джерела фактичного матеріалу (з покликаннями на них) – наприклад, словники, періодичні видання, електронні корпуси текстів, інтернет-ресурси, художні твори, архівні документи тощо.

Практичне значення роботи

Цей пункт становить висновок про можливість практичного застосування результатів дослідження магістерської роботи – наприклад, у навчальному процесі (в середній та вищій школах), при укладанні словників, довідників, написанні посібників, підручників, підготовці інших дидактичних, методичних чи довідкових матеріалів тощо. Він є обов'язковим для магістерських робіт.

Теоретичне значення роботи

Цей пункт становить висновок про можливе застосування отриманих у роботі результатів у подальших наукових дослідженнях. Його доцільно подавати в магістерських роботах.

Новизна роботи

Цей пункт, що є обов'язковим структурним елементом *Вступу* магістерських робіт, засвідчує ті конкретні результати власного дослідження автора, які до нього не були представлені в наукових опрацюваннях обраної проблеми. Варто також описати ступінь новизни (порівн.: *Вперше визначено...; Удосконалено класифікацію...; Отримало подальший розвиток питання...*)

Обсяг і структура роботи

У цьому пункті потрібно зазначити загальний обсяг роботи та обсяг її основного тексту (без *Списку використаної літератури, Списку використаних джерел і Додатків*), перелічити всі структурні частини роботи і стисло сформулювати головну проблематику розділів. Для цього треба зазначити, з яких розділів складається основна частина роботи, подаючи їхні назви, і коротко – одним реченням – окреслити зміст кожного розділу. Назв і змісту підрозділів і менших структурних частин зазначати не потрібно.

Один із прикладів формулювання зазначених структурних елементів *Вступу* див. у *Додатку 4*.

2.5. Основна частина

Основна частина магістерської роботи складається з *Розділів* і підрозділів (у разі потреби підрозділ може бути поділений на менші структурні частини – пункти і підпункти; детальний поділ на менші структурні частини особливо потрібний у мовознавчих працях). Усі структурні частини, включно з найменшими, повинні мати назви.

Перший розділ – теоретичний. Перший підрозділ (пункт, підпункт) першого розділу може містити огляд наукової літератури за темою – більш поширений і конкретний, ніж у *Вступі*, де дуже стисло зазначено стан дослідження проблеми. В огляді літератури автор може окреслити основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою і з'ясувати напрями власних досліджень в обраній сфері, мотивуючи їхню доцільність. Загальний обсяг огляду наукових праць не повинен, однак, перевищувати 10% обсягу основної частини роботи.

У теоретичному розділі студент викладає головні концепції (з покликанням на наукові праці вчених), що стосуються обраної проблеми, аналізує їх, систематизує, висловлює щодо них власну думку. Обрані для аналізу теорії, класифікації тощо повинні обов'язково відповідати тим проблемним питанням, які автор досліджує в практичній частині своєї праці. Потрібно стежити за тим, аби не перевантажувати теоретичний розділ матеріалом, який безпосередньо не пов'язаний з предметом аналізу в практичній частині. За обсягом теоретичний розділ не повинен переважати над практичним (чи сукупно практичними).

У наступному, практичному, розділі (розділах) автор проводить власне наукове дослідження на самостійно зібраному фактичному матеріалі. Застосовуючи систематизовані й критично проаналізовані в першому розділі теорії, автор підтверджує або (частково) спростовує їх, обов'язково наголошуючи на тому, що нового він вносить в опрацювання проблеми. Викладення матеріалу обов'язково має бути підпорядковане меті й завданням, які студент визначив у *Вступі*.

Кожен структурний елемент основної частини роботи – навіть найменший – повинен завершуватися коротким (чи менш стислим) підсумком. Наприкінці ж кожного *Розділу* курсової чи магістерської роботи студент формулює більш розгорнуті підсумки (не подаючи в цьому разі жодного структурного найменування, але відділяючи підсумки від основного тексту додатковим інтервальним відступом). У цих підсумках автор узагальнює наукові й практичні результати дослідження у відповідному *Розділі*, що дає змогу вивільнити заключні *Висновки* від надмірної деталізації.

2.6. Висновки

У заключних *Висновках* мають бути викладені наукові та практичні результати, які впливають із дослідження.

Важливо, щоб *Висновки* відповідали сформульованим у *Вступі* меті та завданням. Однак висновки **не повинні обмежуватися повторенням формулювань мети й завдань** на кшталт:

[Завдання] *Виконати ідеографічну класифікацію ФО з анімалістичним компонентом* –
[Висновок] *Виконано ідеографічну класифікацію ФО з анімалістичним компонентом.*

Висновки повинні конкретно розкривати суть здобутих результатів, наприклад:

[Завдання] *Виконати ідеографічну класифікацію ФО з анімалістичним компонентом* –
[Висновок] *У результаті класифікації ФО з анімалістичним компонентом за ідеографічним критерієм з'ясовано, що найчисленнішу групу (... одиниць, ... %) становлять ФО на позначення...; наступною за кількістю групою (... одиниць, ... %) є ФО на позначення ... тощо.*

Для наочності *Висновки* можуть бути пронумеровані, де кожний пункт відповідає певному виконаному завданню і представляє конкретні науково-практичні результати власного дослідження автора.

У першому пункті *Висновків* доцільно коротко оцінити стан дослідження обраної проблеми, зіставляючи результати, отримані попередниками, з власними результатами автора. У наступних пунктах, відповідно до завдань, визначених у *Вступі*, потрібно подавати якісні та кількісні показники результатів дослідження. У кінцевих пунктах варто сформулювати

рекомендації щодо конкретних можливостей наукового та практичного використання отриманих у роботі результатів. В останньому пункті *Висновків* можна окреслити перспективи подальших досліджень із зазначеної теми.

2.7. Список використаної літератури

Список використаної літератури треба укладати в **алфавітному порядку**. **Спочатку** потрібно подавати за абеткою наукову літературу, написану **кириличним шрифтом**, а **потім** – **латинським**, за абеткою мови спеціалізації (детальніше про оформлення *Списку* – див. підрозділ 3.5.)

2.8. Список використаних джерел

Твори художньої літератури, періодичні видання, словники, корпуси текстів, Інтернет-ресурси, архівні матеріали тощо, які були використані під час збирання фактичного матеріалу дослідження, треба подавати в окремому *Списку використаних джерел*.

2.9. Резюме

Магістерські роботи студентів-славистів повинні містити *Резюме* мовою спеціалізації. Його обсяг – одна друкована сторінка. У *Резюме* автор стисло викладає конкретні результати дослідження, які впливають з мети й завдань роботи (див. у *Додатку 5*).

2.10. Додатки

Допоміжний матеріал, необхідний для кращого ілюстрування чи повнішого сприйняття матеріалів або результатів дослідження, можна вміщувати в спеціальній структурній частині – *Додатках*. Це можуть бути словнички досліджуваних мовних одиниць, певні реєстри покласифікованого матеріалу, приклади листування, аналізовані в роботі документи, фольклорні записи, зразки анкет у соціолінгвістичних дослідженнях, таблиці, діаграми, схеми, що містять інформацію узагальнювального характеру тощо.

Якщо *Додатків* є кілька, то їх потрібно нумерувати.

Обсяг *Додатків* не є регламентованим і не входить до обсягу основного тексту роботи (про що див. далі). У разі потреби (наприклад, якщо обсяг матеріалу надто великий), додатки можуть бути оформлені окремим рукописом у палітурці (наприклад, укладений словник, що за обсягом перевищує основний

текст роботи). При оформленні додатків окремим рукописом на титульному аркуші під назвою кваліфікаційної роботи друкують великими літерами слово ДОДАТКИ.

3. ПРАВИЛА ТЕХНІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

3.1. Загальні вимоги

Магістерську роботу виконують комп'ютерним друком на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм) з однаковою щільністю тексту:

- міжрядковий інтервал – 1,5;
- кегль – 14;
- шрифт – Times New Roman;
- відступи (поля): зліва – 30 мм, справа – 10 мм, зверху і внизу – по 20 мм;
- абзацний відступ – 1,25 см.

Обсяг основного тексту магістерської роботи без *Списків* використаної літератури і джерел, *Резюме* та *Додатків* має становити 60–100 сторінок.

Фактичний матеріал (приклади аналізованих словоформ, лексем, фразеологізмів тощо), а також цитати з художньої літератури потрібно писати курсивом, наприклад:

Наприклад, термін *karantena* став важливим у контексті Covid-19, що означає ізоляцію людини, яка могла бути в контакті з інфікованим Covid-19.

У працях із семантики значення слів та фразеологізмів потрібно описувати українською мовою і подавати їх у лапках, наприклад:

Новотвір *koronabedak* має значення “особа, яка поводить себе безвідповідально, нерозумно під час самоізоляції”.

Заголовки структурних частин роботи треба друкувати великими літерами жирним шрифтом (кегель 14) посередині сторінки, наприклад:

.....
ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ
.....

Назви *Розділів* також друкують жирним шрифтом великими літерами (кегель 14) посередині сторінки і розміщують так:

РОЗДІЛ 1
ЮРИДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В МОВІ ПРАВА

РОЗДІЛ 2
СВІТ ПРИРОДИ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПОЕТИКИ

Назви підрозділів друкують жирним шрифтом маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу, наприклад:

1.3. Економічна термінологія як об'єкт дослідження в чеському мовознавстві

2.2. Природа як знакова система романтизму

Крапку наприкінці заголовків і назв не ставлять. Якщо заголовок складається з двох речень, то між ними ставлять крапку.

Між назвою розділу та назвою підрозділу роблять додатковий інтервальний пропуск. Текст після назви підрозділу також розпочинають писати з нового рядка без додаткового інтервального пропуску, наприклад:

РОЗДІЛ 1
ЮРИДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В МОВІ ПРАВА

1.1. Поняття терміна та термінології

У сучасному мовознавстві під поняттям “термін” зазвичай розуміють...

Текст після назви пункту або підпункту розпочинають писати без додаткового інтервального пропуску, наприклад:

1.2.1. Поняття “мова права” в чеському та українському мовознавстві

У сучасному чеському мовознавстві під терміном “мова права” зазвичай розуміють...

В українському мовознавстві...

Кожну структурну частину роботи (*Вступ, Розділ, Висновки* та інші) треба розпочинати з нової сторінки. Нові пункти та підпункти можна не розпочинати з нової сторінки, але за умови, якщо після назви пункту або підпункту ще поміщаються на сторінці принаймні два рядки тексту.

Титульний аркуш роботи друкують жирним шрифтом (див. *Додатки 1, 2*).

3.2. Нумерація

3.2.1. Нумерація сторінок

Нумерацію сторінок роботи подають арабськими цифрами.

Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який зараховують до загальної нумерації сторінок. **На титульному аркуші номер не ставлять**, на наступних сторінках номер проставляють у правому нижньому куті сторінки.

3.2.2. Нумерація структурних частин

Із структурних частин роботи номери мають тільки *Розділи* і всі їхні структурні частини – підрозділи, пункти, підпункти. Інші структурні частини роботи (*Зміст, Перелік умовних позначень, Вступ, Висновки, Список використаної літератури, Список використаних джерел, Резюме, Додатки*) не мають порядкового номера.

Номер розділу записують арабською цифрою після слова **РОЗДІЛ**, крапку після цифри ставити не потрібно, наприклад:

РОЗДІЛ 2
АРХАЇЧНИЙ КОМПОНЕНТ У СЕМАНТИЧНІЙ СТРУКТУРІ
ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, після назви підрозділу крапку не ставлять. Наприклад:

РОЗДІЛ 1
РОЗВИТОК СЛОВАЦЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА МЕЖІ ХІХ–ХХ СТОЛІТТЯ

1.1. Особливості розвитку словацької реалістичної літератури

Аналогічно потрібно оформлювати й менші структурні частини в межах підрозділу. Наприклад:

РОЗДІЛ 1
РОЗВИТОК СЛОВАЦЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА МЕЖІ ХІХ–ХХ СТОЛІТТЯ

1.1. Особливості розвитку словацької реалістичної літератури

1.1.1. Перша фаза словацького літературного реалізму

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ
ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

1.2. Норма та інновації у фразеології

1.2.3. Типи фразеологічних інновацій

1.2.3.1. Фразеологічні модифікації

1.2.3.1.1. Скорочення

3.3. Правила цитування використаних джерел та покликань на них

У роботі автор повинен покликатися на джерела, ідеї або цитати з яких наводить у дослідженні. Такі покликання дозволяють відшукати тексти і перевірити достовірність відомостей про цитовану наукову літературу або джерела фактичного матеріалу, дають необхідну інформацію про них.

3.3.1. Загальні вимоги до цитування

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування повинно бути повним без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. За необхідності допускається пропуск слів і речень, що при цитуванні позначається трьома крапками у круглих дужках (...), наприклад:

Зокрема, Станіслав Пшибишевський писав: “(...) наші акти волі залежать не від нас, а від людини, що сидить у нас, над якою ми не маємо жодної влади”;

в) кожна цитату обов’язково має супроводжувати покликання на джерело, наприклад:

Драган-Іванець Н. зазначає: “Не варто забувати, що персвазія – це одна з форм соціального впливу. Отож тільки креативний журналіст, який уміло персвадує, матиме справжній успіх у переконуванні аудиторії” (...).”

г) при непрямому цитуванні (скороченому викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає змогу не надто розбудовувати текст, потрібно бути точним у викладенні думок автора і давати відповідні покликання на використану літературу;

г) якщо автор кваліфікаційної роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова або робить спеціальні застереження, то він повинен це зазначити, наприклад:

Отже, в літературному творі “постає певний художній світ: або максимально наближений до видимого, даного нам у відчуттях (...), або *фантастичний* (курсив наш. – М. К.), зітканий з химерних переплетінь уявленого і явленого”.

Отже, в літературному творі “постає певний художній світ: або максимально наближений до видимого, даного нам у відчуттях (...), або **фантастичний** (виділення моє². – М. К.), зітканий з химерних переплетінь уявленого і явленого”.

Під ініціалами зашифровується ім’я та прізвище автора дослідження, у цьому випадку, наприклад – Марія Коваль.

3.3.2. Оформлення покликань у тексті кваліфікаційної роботи³

Покликання в тексті – цитування або непряме цитування – слід оформлювати так:

Після цитати у круглих дужках записують, розділяючи комами: прізвище автора, рік видання праці, малу букву “с” або “s” із крапкою і – через пробіл – номер сторінки, наприклад:

У термін “слов’янське автохтонне ім’я” вкладаємо таке значення: “ім’я праслов’янського походження або утворене пізніше на споконвічно слов’янському мовному ґрунті” (Демчук, 1988, с. 13).

У випадку використання цитат із невеликих структурних елементів⁴ праці, **на титульній сторінці якої не зазначено автора**, треба записати перших кілька слів (2–4) назви цієї праці, поставити три крапки (якщо це неповна назва праці), зазначити рік видання, записати малу літеру “с” або “s” із крапкою і – через пробіл – номер сторінки, наприклад:

“Байка – коротке, переважно віршоване, алегоричне оповідання, в якому закладено дидактичний зміст” (Літературознавчий словник-довідник, 1997, с. 75).

“База (словотвірна основа) – лексично самостійний компонент з повним лексичним значенням” (Slovník slovotvorných prostředků v slovenštině, 2021, s. 23).

Якщо прізвище автора (або авторів) згадується в тексті, то після нього (них) або після цитати в дужках вказуються лише рік видання та сторінки публікації:

² На розсуд автора текст роботи може бути викладений від першої особи множини, тоді можна використовувати форми – “вважаємо”, “на нашу думку” тощо (це традиційний для наукових текстів спосіб), або від першої особи однини – “я вважаю”, “на мою думку” тощо.

³ Внутрішньотекстові покликання, цитати та списки використаних джерел оформляються за правилами **Гарвардського стилю (Британський стандарт) / Harvard Referencing Style (BSI – British Standards Institution)**.

⁴ Наприклад, словникових статей з енциклопедій чи словників, якщо ці статті не мають зазначеного автора і тому не описані як окремі позиції в *Списку використаної літератури*.

В. Ш. Вукоманович доходить висновку, що “говорити про спільні, генераційні особливості у прозі цих молодих людей, про особливості, якими б вона відрізнялась від попередньої/попередніх, видається передчасним” (2012, с. 26).

Якщо в тексті магістерської роботи прізвища зарубіжних авторів наводяться українською мовою, при цьому до списку літератури входять їхні оригінальні праці, то в дужках прізвища повторюються мовою згаданої чи цитованої праці, наприклад:

Оглядові розвідки Татяни Росич (Rosić, 2006, s. 119–140) та Ігоря Перишича (Perišić, 2006, s. 141–157) стосуються творчості представників т. зв. третьої генерації постмодернізму.

При покликаннях на праці двох і більше авторів використовується сполучник “**та**”, який ставиться між першим та другим авторами, двома першими та третім:

(Албул та Сорока, 2016)
(Татаренко, Тепляков та Чорній, 1999)

Якщо автори зарубіжні, тоді між першим та другим авторами, двома першими та третім використовують знак «амперсанд» (&), виділений пробілами з обох боків:

(Balko & Prokores, 2016)

За відсутності автора у дужках вказується назва праці або ж документа, перший раз – повністю, в усіх наступних випадках допускається скорочений варіант, але завжди однаково:

(Слово о полку Игореве [далі – Слово], 1969, с. 208)

При покликанні на декілька праць одного автора роки їх видання наводяться в хронологічному порядку через крапку з комою. Праці одного автора, опубліковані в один рік, перелічуються з зазначенням року з приєднаними до нього латинськими літерами в алфавітному порядку:

(Лазор, 2015; 2016; 2017)
(Лазор, 2017a; 2017b; 2017c)

Праці різних авторів в одному покликанні даються через крапку з комою в зворотному хронологічному порядку – від найновішої до давнішої:

(Татаренко, 2023; Гук, 2021; Моторний, 2001)

Посторінковими (внизу сторінки) залишаються **примітки**, які нумеруються наскрізно по всій роботі.

3.4. Правила написання іноземних власних назв

Іноземні власні назви потрібно писати згідно з нормами чинного українського правопису. У складних випадках передачі власної назви або за концепцією автора роботи (і за узгодженням з науковим керівником) після українського відповідника можна подати оригінальне написання в дужках при першій згадці в тексті роботи, наприклад: Я. Горецький (J. Horecký); П. Чосич (П. Ћосић); Н. Вилканов (Н. Вълканов); Ф. Ржегорж (F. Řehoř).

Назви художніх творів потрібно подавати вперше в тексті українською мовою в лапках, а поряд – у дужках і в лапках – мовою оригіналу, наприклад: “Під ігом” (“Под игото”) І. Вазова, „Хозарський словник“ („Хазарски речник“) М. Павича, “Будинок над урвищем” (“Dom v stráni”) М. Кукучіна. У дальшому тексті роботи автор повинен подавати ці назви вже тільки українською мовою, не забуваючи покликатись на них.

Якщо художній твір не був перекладений українською мовою і не має в ній усталеної назви, а студент не впевнений у повній відповідності самостійно запропонованої української назви оригінальній, то він може вжити назву твору тільки мовою оригіналу, але обов’язково в називному відмінку. Те саме стосується назв наукових та інших журналів, наприклад: “Časopis českého muzea”, “Чистобългарска наковалня за сладкодумство”, „Књижевност и језик“, “Slovenské pohľady”, “Slovenská reč”, “Orol”.

3.5. Оформлення *Списку використаної літератури* та *Списку використаних джерел*

Список використаної літератури містить бібліографічний опис використаної в роботі наукової літератури.

Список використаних джерел містить бібліографічний опис джерел фактичного матеріалу, словників тощо.

Обидва *Списки* вміщують після *Висновків*. Кожен із них повинен бути укладений за абеткою (спочатку подають праці, написані кириличним шрифтом, потім – латинським). **Пропонуємо робити єдину нумерацію позицій в обох списках:**

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Пипер, П., Клајн И., 2014. *Нормативна граматика српског језика*. 2. изд. Нови Сад: Матица српска.

2. Харалампиев, И., 1997. *Бъдещето на българския език от историческо гледище*. Велико Търново: Университетско издателство. “Св. св. Кирил и Методий”.
3. Шипка, Д., 2016. *Језичка географија*. Нови Сад: Прометеј.
4. Čendo Metzinger, T., Toth, M., 2020. Metodologija istraživačkog rada za stručne studije. Velika Gorica: Veleučilište Velika Gorica, 55 s. Доступно: <https://www.vvg.hr/app/uploads/2020/03/METODOLOGIJA-ISTRA%C5%BDIVA%C4%8CKOG-RADA-ZA-STRU%C4%8CNE-STUDIJE.pdf>
5. Pekarovičová, J., 2022. Slovenčina ako cudzí jazyk. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave.
6. Dukić, B., 2010. Kretke upute za pisanje završnih, diplomskih i magistarskih radova, te doktorskih disertacija. Nastavni materijali. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, 2010. 21 s. Доступно: <http://www.efos.unios.hr/upravljanje-odnosima-s-potrosacima/wp-content/uploads/sites/277/2014/10/Kratke-upute-za-pisanje.pdf>
7. Dunleavy, P., 2007. *Kako napisati disertaciju: kako planirati, skicirati, pisati i dovršiti doktorsku disertaciju*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, 2007. 260 s.
8. Navodila za pripravo pisnih nalog na dodiplomskom in podiplomskem študiju. 32 s. Доступно: http://www.doba.si/ftp/dokumenti/fakulteta/gradiva/Navodila_za_pripravo_pisnih_nalog.pdf
9. Priročnik za pisanje znanstvenih in strokovnih del na fakulteti za komercialne in poslovne vede / ured. Šuster erjavec H. 93 s. Доступно: <http://www.fkpv.si/uploads/Priro%C4%8Dnik%20za%20pisanje%20znanstvenih%20del%20na%20FKPV%20-%20za%20splet.pdf>
10. Svoradová, V., Blažencová, Ľ., Masaryk, M., 2021. *Osobnosti slovenskej literatúry v interkultúrnych kontextoch: učebnica pre zahraničných slovakistov B1 – C1*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave.
11. Tkalac Verčić A., Sinčić Ćorić D., Pološki Vokić N., 2010. Priručnik za metodologiju istraživačkog rada: Kako osmisliti, provesti i opisati znanstveno i stručno istraživanje, Zagreb: M.E.P. d.o.o. 226 s.
12. Žugaj, M., Dumičić, K., Dušak, V., 2006. Temelji znanstvenoistraživačkog rada: metodologija i metodika. 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje. Varaždin: Sveučilište u Zagrebu. 418 s.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

13. Нанов, Л. и Нанова, А., 1987. *Български синонимен речник*. София: Наука и изкуство.

14. Ћосић, П., 2018. *Српски речник синонима*. Нови Сад: Прометеј.

15. Dvončová, J., Jenča, G., Král', Á., 1969. *Atlas slovenských hlások*. 1.vyd. Bratislava: Vydavateľstvo SAV.

16. Matešić, J., 1982. *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga.

Бібліографічний опис праць у різних вітчизняних і закордонних збірниках, науковій періодиці може значно відрізнятися, тому **при укладанні Списку** в курсовій та магістерській роботі потрібно **спиратися на систему опису, яку запропоновано далі**.

3.5.1. Бібліографічний опис використаної літератури

3.5.1.1. Монографії, підручники

а) *Монографія чи підручник одного автора:*

Деретић, Ј., 2004. *Историја српске књижевности*. 4. проширено изд. Београд: Просвета.

Харалампиев, И., 1997. *Будецето на българския език от историческо гледище*. Велико Търново: Университетско издателство. “Св. св. Кирил и Методий”.

Danilović, M., 2011. *Step By Step = Srpski korak po korak*. Beograd: Kornet.

Filka, J., 2002. *Metodika tvorby diplomové práce: praktická pomůcka pro studenty vysokých škol*. Brno: Vydavatelství Knihař.

Pavlovič, J., 2012. *Syntax slovenského jazyka I*. Trnava. Доступно: <https://pdf.truni.sk/e-ucebnice/pavlovic/syntax-1> [Дата звернення: 1 травня 2024].

Horváth, T., 2016. *K poeťike literárneho subjektu (Modernizmus a okolie)*. Bratislava: Veda, Vydavateľstvo SAV.

б) *Монографія чи підручник двох або більше авторів:*

Байчев, Б. и Виденов, М., 1988. *Социолингвистическо проучване на град Велико Търново*. София: Наука и изкуство.

Бјелаковић, И., Војновић, Ј., 2004. *Научимо српски I. Let's learn Serbian*. Нови Сад: Филозофски факултет.

Мазур, О.В., Подвойська, О.В. та Радецька, С.В., 2013. *Основи наукових досліджень: посібник для студентів філологічних спеціальностей*. Вінниця: Нова Книга.

Русев, П., Гълъбов, И., Давидов, А. и Данчев, Г., 1971. *Похвално слово за Евтимий от Григорий Цамблак*. София: Издателство на Българската академия на науките.

Šmejrková, S., Daneš, F. a Světlá, J., 1999. *Jak napsat odborný text*. Praha: Leda.

Ripka, I., Imrichová, M., 2011. *Kapitoly z lexikológie a lexikografie*. Prešov: Prešovská univerzita.

Bujalka, A., Baláž, P., Rýzková, A., 2000. *Slovenský jazyk I. Zvuková stránka jazyka. Náuka o slovnej zásobe*. Bratislava: Univezita Komenského.

Barborík, V., Passia, V. a kol., 2018. *Spisovateľ ako sociálna rola*. Bratislava: Veda, Vydavateľstvo SAV.

3.5.1.2. Словники, енциклопедії, антології, довідники

а) Із зазначенням автора:

Васильєва, Л., Сокіл, Б., 2015. *Українсько-сербський тематичний словник. Ukrajinsko-srpski tematski rečnik*. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка.

Гілецька, З., 2022. *Словацько-український словник лінгвістичної термінології*. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка.

Лобур, Н., Антоненко, О., Зайченко, Н., Паламарчук, О., Стрельчук, Г. та Шевченко, М., 2015. *Чесько-український словник лінгвістичної термінології. Česko-ukrajinský slovník lingvistických termínů*. Київ: Освіта України.

Нанов, Л. и Нанова, А., 1987. *Български синонимен речник*. София: Наука и изкуство.

Штерн, І.Б., 1998. *Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики: Енциклопедичний словник для фахівців з теоретичних гуманітарних дисциплін та гуманітарної інформатики*. Київ: АртЕк.

Bała, S. i Liberek J., 2001. *Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Svozilová, N., Prouzová, H. a Jirsová, A., 2005. *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*. Praha: Academia.

б) Із зазначенням упорядника, укладача, редактора:

Якщо у виданні вказані упорядники, укладачі, редактори, то його слід описувати так:

Лучук, В., упоряд., 1989. *Молода Муза: Антологія західноукраїнської поезії початку ХХ ст.* Київ: Молодь.

Юрченко, О.С. та Івченко, А.О., уклад., 1993. *Словник стійких народних порівнянь*. Харків: Основа.

Pisárčiková, M., red., 1995. *Synonymický slovník slovenčiny*. Bratislava: VEDA.

Šimandl, J., ed., 2017. *Slovník afixů užívaných v češtině*. Praha: Karolinum.

3.5.1.3. Наукові статті, частини праць⁵

⁵ Необхідно звернути увагу на те, що, подаючи бібліографічний опис частини праці або наукової статті зі збірника, довідника, словника, **обов'язково треба зазначати конкретні сторінки, на яких міститься ця частина праці або стаття.**

а) *Статті в наукових збірниках: Стаття в науковому збірнику, розділ або інша структурна частина книги за редакцією:*

Зорівчак, Р.П., 1979. До методології вивчення фразеологічних одиниць у контрастивних дослідженнях. В: Л.П., Марченко та О.Н., Тобілевич, ред. *Нариси з контрастивної лінгвістики*. Київ: Наукова думка, с. 59–65.

Krzyżanowski, P., 1993. O rodzajach definicji i definiowaniu w lingwistyce. W: J., Bartmiński i R., Tokarski, red. *O definicjach i definiowaniu*. Lublin: Wydawn. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, s. 387–400.

Јерков, А., 2014. Друга тајна Европе и велика европска књижевност Срба. В: М., Ковачевић и Д., Бошковић, уред. *Српски језик, књижевност и култура у процесу евроинтеграција*. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет. с. 67–106.

Симеонов, С., 2008. За полицейския жаргон. В: К., Цанков, ред. *Проблеми на социолінгвистиката*. Велико Търново: ИК „Знак’94”, с. 111–113.

Šrámek, R., 2007. Onomastika. In: J., Pleskalová, P., Karlík, M., Krčmová a R., Večerka, eds. *Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky*. Praha: Academia, s. 377–423.

Ripka, I., 2012. Roztriedenie slovanských jazykov v diele Pavla Jozefa Šafárika. In: J., Kredátusová, ed. a red. *Slovensko-ukrajinské vzťahy v oblasti jazyka, literatúry a kultúry*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, s. 33–44.

Dudok, M., 2009. Slovenský pravopis – od „chýb“ k „pravidlu“. In: M., Považaj, ed. *Dynamické tendencie v slovenskom pravopise*. Bratislava: Veda, Vydavateľstvo SAV, s. 34–39.

б) *Статті в наукових журналах:*

Лобур, Н., 1999. До характеристики зооморфізмів (на матеріалах української та чеської мов). *Проблеми слов’янознавства*, 50, с. 102–106.

Пантић, М., 2024. Историја, култура, стварност и имагинација: карактеристике српске књижевности после пада Берлинског зида. *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, 72/1. с. 63–77. Доступно: https://www.maticasrpska.org.rs/stariSajt/casopisi/ZMSKJ_72_1a.pdf [Дата звернення: 30 травня 2024].

Пенчев, Й., 1990. За функционирането на времената в текста. *Съпоставително езикознание*, 4–5, с. 253–256.

Krajewski, T., 2002. Hot-dog w fast-foodzie, czyli o anglicyzmach w języku polskim. *Polonistyka*, 5, s. 294–295.

Klučková, M., 2021. Epentické vokály v češtině chorvatských Čechů. *Naše řeč*, 104/5, s. 322–337.

Veselý, V., 2023. Ke dvojznačnosti kvantovacích sloves a recipročních výrazů v konstrukcích s násobnými číslovkami. *Naše řeč*, 106/5, s. 195–226. Доступно: <https://asjournals.lib.cas.cz/naserec/article/uuid:ab7565bd-1711-4c8c-9788-7217a5cd98a6> [Дата звернення: 12 травня 2024].

Sedláková, M., 2016. Domáce a cudzie z hľadiska (vývinu) slovenského národného jazyka. In: SAS, 45, s. 270–285. Доступно: <https://zborniky.e-slovak.sk/> [Дата звернення: 5 травня 2024].

Vaňko, J., 2017. Morfológické a syntaktické kategórie – väzby a súvislosti. In: *Slovenská reč*, 82, s. 52–64. Доступно: <https://www.juls.savba.sk/ediela/sr/2017/1/sr17-1.pdf> [Дата звернення: 5 травня 2024].

Koliová, M., 2023. K podobám priestoru v cestopisoch Jozefa Miloslava Hurbana a Terézie Vansovej. In: *Slovenská literatúra*, 70, č. 4, s. 376–393.

e) статті в енциклопедіях

Kesner, R.P., 2002. Memory neurobiology. In: V. S., Ramachandran, ed. *Encyclopedia of the human brain*. Vol. 2. San Diego: Academic Press, pp.783–796.

Слов'яни, 2018. *Вікіпедія. Вільна енциклопедія*. [online] Фондація Вікімедія. Доступно: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%27%D1%8F%D0%BD%D0%B8> [Дата звернення: 19 вересня 2024].

Ivanov, V. and Browne, W., 2018. Slavic languages. *Encyclopedia Britannica* [online]. London: Encyclopædia Britannica (UK). Доступно: <https://www.britannica.com/topic/Slavic-languages>.

є) статті в газеті

Шпик, І. та Файда, О., 2016. Веб-ресурси Інституту славістики: здобутки та перспективи розвитку. *Каменяр*, Вересень, с.10.

3.5.1.4. Автореферати дисертацій

a) кандидата наук

Чмир, О.Р., 2005. *Лексика права у старослов'янській та давньоруській мовах: семантична мотивованість, шляхи концептуалізації*. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук: спец. 10.02.03 «слов'янські мови». НАН України. Інститут мовознавства імені О.О. Потебні. Київ, Україна.

Лобур, Н.В., 1997. *Антропометрична метафора у мовній картині світу: типологічна модель (на матеріалах української і чеської мов)*. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук: спец. 10.02.01 «українська мова», 10.02.03 «слов'янські мови». Львівський державний університет імені Івана Франка. Львів, Україна.

б) доктора наук

Стоянова, Е.П., 2005. *Етномовний та соціолінгвістичний аспект острівного писемного дискурсу*. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук: спец. 10.02.03 «слов'янські мови». НАН України. Інститут мовознавства імені О.О. Потебні. Київ, Україна.

Татаренко, А.Л., 2011. *Поетика форми в прозі постмодернізму (на матеріалі сербської літератури)*. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук: спец. 10.01.06 «теорія літератури», 10.01.03 «література слов'янських народів». Інститут літератури імені Т.Г. Шевченка НАН України. Київ, Україна.

3.5.1.5. Художня література

а) паперові видання

Шимборська, В. 2002. *Вибрані поезії та есеї*. Переклад з польської Я. Сенчишин. Львів: Літопис.

Огненович, В., 2017. *Мілева Айништайн*. Переклад з сербської А. Татаренко. Львів: Видавництво Анетти Антоненко.

Бошкович, Д. 2022. *Најновији завет: изабране песме*. 1. изд. Чачак: Градска библиотека „Владислав Петковић Дис“.

Нушић, Б. 2022. *Комедије*. Београд: Лагуна.

Џарек, К., 2022. *Válka s mloky*. Praha: LEDA.

Uriková, S., 2022. *Dôvod na radost'*. KK Bagala.

б) видання, доступні онлайн:

Dalimilova kronika [online], 2011. V: Městská knihovna. Praha. Доступно: https://web2.mlp.cz/koweb/00/03/36/98/64/dalimilova_kronika.pdf [Дата звернення: 30 листопада 2020].

Šoltésová, E.-M., *Moje deti* [online], 2007. V: Zlatý fond denníka SME. Доступно: https://zlatyfond.sme.sk/dielo/141/Marothy-Soltesova_Moje-deti [Дата звернення: 5 травня 2024].

3.5.1.6. Матеріали конференцій

Лучук, І., 1997. Слов'янський світ і поезія слов'ян. В: В., Чорній, ред. *Славістичні студії. Матеріали V Міжнародного славістичного колоквиуму*. Львів, Україна, 14–16 травня 1997. Львів: Наукове товариство ім. Т. Шевченка.

Марковић, Н., 2014. Фантастика у приповеткама Иве Андрића. В: М., Анђелковић, уред. *Зборник радова са V научног скупа младих филолога Србије, одржаног 30. марта 2013. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу*. Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, с. 155–165.

Hájková, E., 2010. Jména pro české „domácí mazlíčky“. In: J., David, M., Čornejová a M., Harvalík, eds. *Mnohotvárnost a specifická onomastiky. IV. česká onomastická konference, 15.–17. září 2009, Ostrava, sborník příspěvků*. Ostrava: Ostravská univerzita, s. 172–178.

Babotová, E., 2012. Slovensko-ukrajinské literárne vzťahy na rozhraní tisícročí. In: J., Kredátusová, ed. a red. *Slovensko-ukrajinské vzťahy v oblasti jazyka, literatúry a kultúry*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, s. 375–389.

3.5.1.7. Публікація на веб-сайті

Пројекат Растко, 2018. *Успех српске енциклопедистике. Википедија на српском објавила стохиљадити чланак*. [онлайн] Пројекат Растко. Доступно: <http://www.rastko.rs/#> [Дата звернення: 19 вересня 2022]

3.5.1.8. Матеріали з Інтернету

а) без бібліографічних даних журналу, стаття доступна в інтернеті:

Јосијевић, Ј. Експресивни имплицитни суперлативи у српском и енглеском језику.

Доступно: https://www.maticasrpska.org.rs/stariSajt/casopisi/ZMSFL_65_2a.pdf [Дата звернення: 31 травня 2024].

Musilová, K. Slovakismy v současné češtině (sociolingvistický průzkum mezi vysokoškoly).

Доступно: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/olostiak2/subor/36.pdf> [Дата звернення: 20 лютого 2025].

Součková, M. O mlčaní a hovorení v prozaických textoch Jozefa Cígera Hronského.

Доступно: https://www.snk.sk/images/Edicna_cinnost/Zborniky/Biograficke_studie/24/bs24_67_72.pdf [Дата звернення: 31 травня 2024].

б) є назва, номер журналу, сторінки:

Taranenková, I., 2019. “Román bez hrdinu” Ladislava Nádašeho Jégého. *Slovenská literatúra*, 66, č. 4, s. 258–273. Доступно: https://www.sav.sk/journals/uploads/09201158SL_4-19-02-TARANENKOV%C3%81%20258-273.pdf

в) мовні корпуси, електронні словники

Български национален корпус [онлайн]. Доступно: www.ibl.bas.bg/BGNC_bg.htm

Корпус текстів української мови [онлайн]. Доступно: <http://www.mova.info/corpus.aspx?l1=209>

Český národní korpus [онлайн]. Доступно: <http://www.korpus.cz>

Corpus of Serbian Language [онлайн]. Доступно: <http://www.serbian-corpus.edu.rs/indexns.htm>

Hrvatski nacionalni korpus [онлайн]. Доступно: <http://www.hnk.ffzg.hr/korpus.html>

Korpus bosanskih tekstova na Univerzitetu u Oslu [онлайн]. Доступно: <http://www.tekstlab.uio.no/Bosnian/Korpus2.html>

Korpus Instytutu Podstaw Informatyki Polskiej Akademii Nauk [онлайн]. Доступно: <http://korpus.pl>

Korpus Redakcji Słowników Języka Polskiego PWN [онлайн]. Доступно: <http://korpus.pwn.pl>

Korpus slovenskega jezika [онлайн]. Доступно: <http://www.fidaplus.net>

Narodowy Korpus Języka Polskiego [онлайн]. Доступно: <http://nkjp.pl>

Slovenský národný korpus [онлайн]. Доступно: korpus.juls.savba.sk

BGжаргон [онлайн]. Доступно: <https://www.bgjargon.com/>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
(великі літери, кегль 14)
Філологічний факультет
Катедра слов'янської філології
імені професора Іларіона Свенціцького
(кегель 14)

Екзистенційно-антропологічна
проблематика новел Леопольда Лаголи
(кегель 24)

(кегель 14)
Магістерська робота
студентки II курсу
спеціальності “Філологія”
ОП «Словацька мова та література»
Недовіз Марти Ігорівни

(місце для підпису)
Науковий керівник
доц. Хода Л.Д.

(місце для підпису)
Рецензент
доц. Васишин М. Б.

(місце для підпису)

Львів – 2022
(кегель 14)

Я, (прізвище, ім'я, по батькові), підтверджую, що магістерську роботу на тему “_____” виконала (виконав) самостійно, вказавши всю використану літературу в *Списку використаної літератури*. У тексті роботи немає фрагментів праць інших авторів без оформлених покликань.

(дата)

(власноручний підпис автора роботи)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТВОРЧИСТЬ ЛЕОПОЛЬДА ЛАГОЛИ В КОНТЕКСТІ СЛОВАЦЬКОЇ ПОВОЄННОЇ ЛІТЕРАТУРИ	9
1.1. Основні тенденції розвитку словацької повоєнної літератури.....	9
1.2. Теоретико-методологічні засади дослідження творчості Л. Лаголи....	20
РОЗДІЛ 2. КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕКЗИСТЕНЦІЙНИХ ПРОБЛЕМ КРИЗЬ ПРИЗМУ ГРАНИЧНИХ СИТУАЦІЙ У НОВЕЛАХ Л. ЛАГОЛИ	34
2.1. Теоретичне підґрунтя поняття «гранична ситуація» та огляд основних антропологічних концептів.....	34
2.2. Концепт «людина без імені» у новелах «Пташиний спів» і «Розстріляний».....	38
2.3. Концепт «втрачена ідентичність» у новелах «Розповідь від першої особи» та «Про тіло і про душу».....	45
2.4. Концепт «сильна особистість» у новелах «Божа вуличка» та «Залп».....	51
РОЗДІЛ 3. ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ МОДУСИ В КОНТЕКСТІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ В НОВЕЛІ «ДВАДЦЯТЬ П'ЯТЬ ПАЛИЦЬ» Л. ЛАГОЛИ	58
3.1. Теоретичні аспекти дослідження екзистенційних модусів в літературі.....	58
3.2. Екзистенційні модуси абсурдності, провини, вибору, страху й тривоги з огляду на емоційно-вольові та просторово-часові критерії в новелі «Двадцять п'ять палиць».....	60

ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77
РЕЗЮМЕ.....	78

Вступ до магістерської роботи “Екзистенційно-антропологічна проблематика новел Леопольда Лаголи”

ВСТУП

Актуальність дослідження. Леопольд Лагола – відомий словацький прозаїк, драматург, сценарист, кінорежисер, поет. Його творча спадщина – це джерело трагічної дійсності Другої світової війни, в обрамленні якої автор розкриває екзистенційні категорії страху, смерті, самотності, фізичного і душевного страждання, болю, боротьби, провини й абсурдності. Відтак творчість представника словацької повоєнної літератури стала об’єктом уваги не лише дослідників-славістів минулого століття, але й сучасних літературознавців.

Передусім, слід зазначити, що словацькі науковці В’єра Жемброва (Žembrová, 2015, s. 95–96), Ганя Зеленькова (Zeľňáková, 2018, s. 206–207), Єлена Паштекова (Paštéková, 2007, s. 557–558), Зора Прушкова (Prušková, 2017, s. 267–268.), Владімір Петрік (Petřík, 1996, s. 27) та Віліам Марчок (Marčok, 1967, s. 7) звертаються до історично-біографічного аналізу прозової творчості Леопольда Лаголи, зіставляючи факти життєвого шляху письменника з тими обставинами, у котрі потрапляють протагоністи його новел. Зокрема, згадані літературознавці зосереджують свою увагу на тих автобіографічних елементах у творчій спадщині Леопольда Лаголи, де можна простежити його гіркий досвід перебування в концентраційних і трудових таборах. З огляду на це, чимало згаданих учених (В. Жемброва, Г. Зеленькова, З. Прушкова) вивчають творчість Леопольда Лаголи в контексті літератури Голокосту.

Варто відзначити й вагомий внесок у дослідження творчого доробку Леопольда Лаголи літературознавиці Дагмар Крочанової-Робертс (Kročanová-Roberts, 2007, s. 22–23), котра звертається до пообразного аналізу новел письменника, подаючи пряму й непряму характеристику головних персонажів.

Проте найчастіше літературознавці вдаються до концептуального аналізу повоєнної прози письменника. Щоб розкрити сутність цього методу

дослідження літературного тексту, у роботі ми будемо опиратися на праці українських учених О. Селіванової (2002, с. 247) та І. Девдюк (2020, с. 26), які подають теоретичне підґрунтя аналізу концептуального простору в межах екзистенційного дискурсу. Предметом дослідження такого аналізу є антропологічний концепт «людина», осмислення її внутрішніх імперативів та зміни світобачення у складних життєвих обставинах. Наприклад, Еріка Кочонова (Kočovná, 1992, s. 40) розглядає згаданий концепт у новелах Леопольда Лаголи крізь призму філософської антропології. Літературознавці Петер Даровец та Владімір Петрік (Darovec & Petřík, 1996, s. 28–29) вивчають фактори впливу на поведінку героїв новел в умовах воєнної та повоєнної дійсності, беручи до уваги тему приниження людської гідності. Зокрема, літературний критик Йозеф Фелікс (Felix, 1968, s. 309–310) аналізує стани персонажів новел у трагічних обставинах, виокремлюючи почуття відчаю як домінантне в прозовій творчості Леопольда Лаголи.

Антропологічні концепти у новелах Леопольда Лаголи виявляємо на базі екзистенційної проблематики межових ситуацій, теоретичні основи яких сформульовані у працях Єлени Паштекової (Paštéková, 2016, s. 171), Андрія Мельнікова (2013, с. 67–68) та Мар'яни Завійської (2011, с. 39).

Зазначимо, що ключова проблематика повоєнної літератури тісно пов'язана із питанням вибору, яке в новелах Леопольда Лаголи ми аналізуємо у межах екзистенційних модусів. У цьому контексті в нашій магістерській роботі ми спираємося на літературознавчі дослідження українських науковиць Ірини Жиленко (2019, с. 55), Ольги Юречко (2012, с. 259) та Іванни Девдюк (2020, с. 136).

Однак, незважаючи на чималі дослідження екзистенційно-антропологічної проблематики у новелістичній творчості Леопольда Лаголи в контексті словацької повоєнної літератури, багато аспектів досі залишаються малодослідженими. Ще мало виявленими є антропологічні концепти та пов'язані з ними риси екзистенціалізму в новелах письменника. Недостатньо з'ясованими є поведінкові риси, психологічно-емоційні стани та життєві колізії

персонажів, які потрапляють у граничні ситуації в умовах Другої світової війни та повоєнної дійсності. Недослідженими є екзистенційні модуси в контексті центральної проблеми вибору в межах словацького воєнного та повоєнного письменництва.

Отже, **мета** пропонованої **роботи** – дослідити проблематику новелістичної творчості Леопольда Лаголи у межах антропологічного концептуального простору крізь призму граничних ситуацій, а також – проаналізувати питання вибору на основі екзистенційних модусів.

Досягнення мети дослідження передбачає виконання таких **завдань**:

- охарактеризувати особливості розвитку словацького повоєнного літературного процесу;
- проаналізувати теоретичні методи дослідження новелістичного доробку Леопольда Лагоди в наявних літературознавчих працях;
- дослідити вплив життєвих обставин письменника як представника словацької повоєнної літератури на його творчість;
- дефінувати та виявити граничні ситуації у новелістичній творчості Леопольда Лаголи;
- розглянути концепт «людина без імені» крізь призму порогових ситуацій страху та відчуженості, наближення смерті й провини на матеріалі новел «Пташиний спів» і «Розстріляний»;
- дослідити концепт «втрачена ідентичність» крізь призму межових ситуацій наближення смерті, страждання й провини в новелах «Розповідь від першої особи» та «Про тіло і про душу»;
- проаналізувати концепт «сильна особистість» крізь призму граничної ситуації страху на матеріалі новел «Божа вуличка» й «Залп»;
- виявити та охарактеризувати просторово-часові та емоційно-вольові екзистенційні модуси у контексті центральної проблеми вибору в новелі «Двадцять п'ять палиць».

Об'єктом дослідження є новелістична творчість представника словацької повоєнної літератури – Леопольда Лаголи.

Предметом дослідження є аналіз антропологічних концептів на основі екзистенційних граничних ситуацій та розгляд проблеми вибору в межах філософсько-психологічних модусів екзистенції у новелістичній прозі Леопольда Лаголи.

Методи дослідження. У нашій магістерській роботі використано такі методи дослідження літературного тексту: концептуальний та структурний.

Матеріалом для дослідження є сім новел Леопольда Лаголи зі збірки «Остання річ»: «Пташиний спів» («Vtáci spev»); «Розстріляний» («Zastrelený»); «Розповідь від першої особи» («Rozprávanie v prvej osobe»); «Залп» («Salva»); «Про тіло і про душу» («O tele a o duši»); «Божа вуличка» («Vožia ulička»); «Двадцять п'ять палиць» («Dvadsaťpäť palíc») (Переклад наш. – М. Н.).

Теоретичне значення роботи полягає в можливості використати результати дослідження у подальших наукових розвідках при вивченні творчості письменників-екзистенціалістів як словацької, так і української літератури.

Практичне значення роботи полягає в можливості застосовувати результати дослідження на заняттях з курсу «Історія словацької літератури» при підготовці методичних матеріалів в контексті періоду словацького повоєнного письменства.

Новизна роботи. Уперше виявлено антропологічні концепти й екзистенційні модуси і відповідно вперше визначено взаємозв'язок антропологічної та екзистенційної проблематики в прозі Леопольда Лаголи. Уперше широко розглянуто та проаналізовано граничні ситуації у новелах письменника.

Обсяг і структура роботи. Магістерська робота загальним обсягом 78 сторінок, з них – 71 сторінка основного тексту, складається зі Вступу, трьох розділів, Висновків, Списку використаної літератури, що налічує 61 позицію, Списку використаних джерел та Резюме словацькою мовою. На початку роботи вміщено її Зміст. У першому розділі «Творчість Леопольда Лаголи в контексті

словацької повоєнної літератури» охарактеризовано етапи розвитку словацького повоєнного письменства у Словаччині; розглянуто взаємозв'язок творчого шляху Леопольда Лаголи з його життєписом, проаналізовано наявні літературознавчі дослідження малої прози письменника. У другому розділі «Екзистенційна проблематика в граничних ситуаціях та аналіз антропологічних концептів у вибраних новелах Леопольда Лаголи» розглянуто концепти «людина без імені», «втрачена ідентичність» та «цілісна особистість» на основі межових життєвих обставин страждання, наближення смерті і провини, страху й відчуженості. У третьому розділі «Екзистенційні модуси у контексті центральної проблеми вибору в новелі «Двадцять п'ять палиць» Леопольда Лаголи» досліджено просторово-часові та емоційно-вольові характеристики у межах проблематики вибору.

RESUMÉ

V našej magisterskej práci na tému *Existenciálna a antropologická problematika noviel Leopolda Laholu* sme sa zaoberali výskumom antropologických konceptov so zameraním na opis hraničných situácií a problematikou voľby na základe existencionálnych modov v malej próze predstaviteľa slovenskej povojnovej literatúry – Leopolda Laholu.

Ročníková práca sa skladá z úvodu, troch častí, záverov a zoznamu literatúry.

V úvode sme naznačili aktuálnosť témy, cieľ, úlohy, objekt a predmet nášho skúmania, konkretizovali sme výskumné metódy a výskumný materiál, uviedli sme teoretický a praktický význam práce, naznačili sme novotu vedeckej práce a určili sme jej obsah a štruktúru.

V prvej, teoretickej časti *Tvorba Leopolda Laholu v kontexte slovenskej povojnovej literatúry* sme vymedzili etápy rozvoja a charakteristické znaky slovenského povojnového literárneho procesu, naznačili sme teoretické a metodologické zásady výskumu tvorby Leopolda Laholu.

V druhej, praktickej časti *Konceptuálna analýza existenciálnych problémov s ohľadom na hraničné situácie v novelách Leopolda Laholu* sme analyzovali tri koncepty – *človek bez mena*, *stratená identita* a *silná osobnosť* na základe okrajových situácií blízkosti smrti, strachu, viny, odcudzenia, fyzického a duševného utrpenia.

V tretej, praktickej časti *Existenciálne mody v kontexte ústredného problému voľby v novele «Dvadsaťpäť palíc» Leopolda Laholu* sme definovali emocionálno-vôľové a priestorovo-časové kritériá v rámci existencionálnej problematiky voľby v novele «Dvadsaťpäť palíc» Leopolda Laholu.

V záveroch sú hlavné výsledky práce.

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Факультет _____

Катедра _____

Освітньо-кваліфікаційний рівень _____

Напрямок підготовки _____

(шифр і назва)

Спеціальність _____

(шифр і назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач катедри _____

“ _____ ” _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я

**НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ (МАГІСТЕРСЬКУ) РОБОТУ
СТУДЕНТУ**

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені Вченою радою факультету від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

